



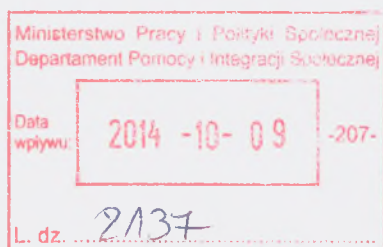
Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych

ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. 10
02-366 Warszawa
tel./fax. 22-654-19-28
e-mail: biuro@pfon.org

www.pfon.org
KRS: 0000161135
NIP: 525-22-71-155

PFON/ 170 /2014/JW

Warszawa, 08.10.2014 r.



Pani Małgorzata Marcińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Szanowna Pani Minister,

W odpowiedzi na prośbę otrzymaną w dn. 08.09.2014 r. o przekazanie uwag do projektu *rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie środowiskowych domów samopomocy* uprzejmie prosimy o przyjęcie naszej opinii i propozycji:

- 1) § 2 dodany punkt 4a – proponujemy dopuszczenie świadczeń wykonywanych przez wolontariuszy na podstawie art. 44 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.). Takie rozszerzenie definicji stażu pracy umożliwi podejmowanie pracy w środowiskowych domach samopomocy absolwentom szkół policealnych i wyższych, którzy jeszcze w trakcie nauki zdobyli doświadczenie zawodowe w bezpośrednich kontaktach z osobami z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną oraz sprzężoną, świadcząc usługi na ich rzecz wolontarystycznie. Zwłaszcza, że § 12 ust. 3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy dopuszcza wspieranie działań ŚDS przez wolontariuszy, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.
- 2) § 7 ust. 4 nowe brzmienie – nie wnosimy uwag.
- 3) § 12 w ust. 1 pkt 1 nowe brzmienie – sprzeciwiamy się zmianie dotychczasowego zapisu, ponieważ obniżenie wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego (do wymiaru jednego etatu na 10 uczestników, zamiast dotychczasowych 7) spowoduje nadmierne obciążenie personelu, uniemożliwiając bardziej indywidualną pracę i realizację indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego. Ponadto, będzie skutkowało jeszcze większym odpływem wykwalifikowanych pracowników ze środowiskowych domów samopomocy. Zatrudnianie większej liczby pracowników nie będzie wtedy praktykowane ze względu na ograniczone środki finansowe. Jedynym sposobem na rozwiązanie problemu związanego z osiągnięciem

niezbędnego dla prawidłowego procesu terapeutycznego wskaźnika jest zapewnienie większych środków finansowych na realizację usług świadczonych w ŚDS. Zwłaszcza tragiczną sytuację środowiskowych domów samopomocy powoduje podnoszenie najniższego ustawowego wynagrodzenia, które podnosi koszty prowadzenia placówki.

4) § 26 nowe brzmienie – nie wnosimy uwag.

Ponadto, postulujemy wprowadzenie innych zmian w przepisach dotyczących środowiskowych domów samopomocy, nie objętych opiniowanym rozporządzeniem:

1. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy § 10.1 – proponujemy zmianę zapisu „Kierownik domu zatrudnia, odpowiednio do potrzeb, osoby posiadające następujące kwalifikacje zawodowe: (...)” na zapis: „Kierownik domu prowadzonego przez jednostkę prowadzącą lub podmiot uprawniony prowadzący dom zatrudnia, odpowiednio do potrzeb, osoby posiadające następujące kwalifikacje zawodowe: (...)”. W sytuacji, gdy ŚDS jest prowadzony przez „podmiot uprawniony” zgodnie z Art. 25 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, prawem tej jednostki, która podpisuje umowę o prowadzeniu środowiskowego domu samopomocy, jest kształtowanie polityki kadrowej zgodnie z wewnętrznymi regulacjami prawnymi.
2. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy § 18 – proponujemy zmianę zapisu „Standard usług w domu uważa się za spełniony, jeżeli obiekt, w którym usługi są świadczone, spełnia następujące warunki: (...)” na zapis: „Standard obiektu, w którym świadczone są usługi, uważa się za spełniony, jeżeli obiekt spełnia następujące warunki: (...)”, ponieważ „standard usług” jest pojęciem znacznie szerszym, niż wymogi dotyczące budynku i jego wyposażenia. Tak więc samo spełnienie standardu przez obiekt nie zapewnia spełnienia standardu usług placówki.
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Art. 51c ust. 2, 3 i 4
„2. Miesięczną kwotę dotacji z budżetu państwa na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustala wojewoda jako iloczyn aktualnej liczby osób korzystających z usług w tych ośrodkach oraz średniej miesięcznej wojewódzkiej kwoty dotacji na jednego uczestnika, nie wyższą jednak niż średnia miesięczna kwota dotacji wyliczona dla województwa.
3. Wojewoda corocznie ustala średnią miesięczną wojewódzką kwotę dotacji na jednego uczestnika odrębnie dla środowiskowych domów samopomocy, klubów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, nie wyższą jednak niż średnia miesięczna kwota dotacji wyliczona dla województwa.

4. Kwota dotacji ustalana zgodnie z ust. 2 może być zwiększona, nie więcej jednak niż o 20%, w zależności od liczby uczestników oraz zakresu, jakości i rodzaju świadczonych usług.”

Proponujemy zmienić powyższe zapisy, przyjmując jednakowe dla wszystkich województw miesięczne kwoty dotacji z budżetu państwa, uzależniając ich wysokość od typu placówki (A, B, C). Takie rozwiązanie jest uzasadnione wyraźnie wyższymi kosztami usług świadczonych wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną, posiadającymi jeszcze inne sprzężone niepełnosprawności.

4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Art. 25 ust. 5 „Do zlecenia zadań, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.”

Proponujemy zmienić sposób zlecenia i finansowania realizacji zadań dotyczących tworzenia i prowadzenia środowiskowych domów samopomocy przez wymienione w Art. 25 ust. 1 „podmioty uprawnione” na sposób analogiczny do tworzenia i prowadzenia warsztatów terapii zajęciowej. Obecna sytuacja (zlecenie prowadzenia ŚDS w drodze konkursowej na okres jednego roku do 5 lat, w zależności od podejścia organu zlecającego) prowadzi do braku stabilności i ciągłości działań, zarówno z punktu widzenia osób korzystających ze wsparcia w tych placówkach, jak i z punktu widzenia personelu. Ponadto, podmioty prowadzące na tej zasadzie ŚDS-y, które są zobligowane do dostosowania obiektów do standardów wymaganych rozporządzeniem w sprawie środowiskowych domów samopomocy, nie mogą zdobyć środków na inwestowanie w obiekt, który mogą w każdej chwili stracić.

Środowiskowe domy samopomocy są jedyną formą rehabilitacji środowiskowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które utrzymują lub poprawiają osiągnięty poziom funkcjonowania w środowisku. W przypadku zredukowania im wsparcia środowiskowego będą zagrożone hospitalizacją lub umieszczeniem w domu pomocy społecznej. Obie te formy są o wiele bardziej kosztowne niż dzienne placówki wspierające i są niekorzystne dla osób niepełnosprawnych. Budowa systemu wsparcia środowiskowego jest wymogiem *Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych*, a także *Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego*.

Z wyrazami szacunku

PRZEWODNICZĄCY ZARZĄDU

Grzegorz Kosiowski



WICEPRZEWODNICZĄCA
OGÓLNOPOLSKIEGO POROZUMIENIA
ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH
WIESŁAWA TARANOWSKA

f. Mierzej E. Seredyka
beckenj zgodnie z
kompetencjami
Six. P. Dyrektor
Krytyczne
Wyrzucił
DB

OPZZ/WT/KT/...../2014

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
00-513 Warszawa, ul. Kopernika 36/40
Data wpływu: 2014-09-22 -158-
95743

Warszawa, 18 września 2014 r.

26.09.2014

SEKRETARIAT
Podsekretarza Stanu
Małgorzaty Marcińskiej

2014-09-22

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
SEKRETARIAT PODSEKRETARZA STANU
ELŻBIETY SEREDYN
Data wpływu: 2014-09-26 -177-
Stanowna Pani Minister, *220/14*

Pani
Małgorzata Marcińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Pracy i Polityki
Społecznej

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Pomocy i Integracji Społecznej
Data wpływu: 2014-09-29 -207-
L. dz. 7864

W odpowiedzi na pismo z dnia 29 sierpnia 2014 r., w sprawie przekazania uwag do projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie środowiskowych domów samopomocy, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych przekazuje następujące informacje.

Prezentowany projekt przyczyni się do sprawniejszego działania środowiskowych domów samopomocy oraz poszerzy możliwości osób, które do tej pory nie miały szansy na skierowanie do powyższej placówki.

Niemniej jednak, niepokojące wydaje się obniżenie standardu dotyczącego liczby pracowników przypadających na określoną grupę podopiecznych. Do tej pory na 8 podopiecznych przypadał jeden pracownik (zgodnie z proponowanymi zmianami będzie to 10 podopiecznych). Oczywiście jest, że proponowana zmiana może ułatwić kadrową obsługę ośrodka, jednakże w określonych przypadkach może wpływać negatywnie na standard świadczonych usług, bezpieczeństwo podopiecznych i personelu.

Z wyrazami szacunku

W. Taranowska

13.7.2014
20 July 2014

Uchwała nr VII/3/2014 z dnia 1 października 2014 roku

Rady Pomocy Społecznej VII kadencji

stanowisko dotyczące projektu zmian rozporządzenia w sprawie Środowiskowych Domów Samopomocy

Na podstawie § 10 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 grudnia 2004r. W sprawie Rady Pomocy Społecznej oraz § 5 i § 6 regulaminu Rady Pomocy Społecznej VII kadencji ustalono :

§1

Rada wnosi następujące uwagi w związku z przedstawionym projektem :

Dotyczy zmian w § 2 - dodanie pkt 4a)

Proponuje się:

§ odstąpienie od wprowadzania definicji stażu pracy;

§ wykreślenie z *Rozporządzenia MPiPS w sprawie środowiskowych domów samopomocy* wymogu posiadania przez kandydatów do pracy na stanowiskach, o których mowa w § 9 oraz § 10 ust. 1 i 2, „stażu pracy na stanowisku, na którym miał bezpośredni kontakt z osobami z zaburzeniami psychicznymi”.

Uzasadnienie:

Użyte w *Rozporządzeniu MPiPS w sprawie środowiskowych domów samopomocy* sformułowanie „**bezpośredni kontakt**” jest niejasne. Prawodawca nie określił, co rozumie pod tym pojęciem, ani też w jakich podmiotach wymagany staż pracy powinien być zdobyty. Zakładając, że prawodawca miał na myśli posiadanie doświadczenia w pracy bezpośrednio z osobami z zaburzeniami psychicznymi (realizacja działań o charakterze wspierająco - aktywizującym), wymóg taki stanowi barierę i skutkuje problemami pracodawców z obsadzeniem wakatów, gdyż liczba podmiotów, w których kandydat mógłby uzyskać wymagany staż jest lokalnie ograniczona. Ponadto wymóg posiadania stażu może powodować rotację między ŚDS-ami pracowników, którzy - mimo spełnienia wymogów formalnych w zakresie stażu pracy - nie posiadają właściwego podejścia i predyspozycji do pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi.

Odstąpienie od wymogu otworzy szerokiej grupie różnych specjalistów dostęp do zatrudnienia w środowiskowych domach samopomocy. Mając na względzie fakt, że

organizacja funkcjonowania ŚDS zakłada wykonywanie pracy w warunkach zapewniających możliwość wymiany wiedzy, doświadczeń i opinii w ramach zespołu wspierająco - aktywizującego, odstępnie od wymogu jest zasadne.

Dotyczy zmian w § 12 w ust. 1 pkt 1

Proponuje się odstąpienie od wprowadzenia zmiany.

Uzasadnienie:

Dotychczasowe doświadczenia potwierdzają, że ŚDS jest skuteczną formą wsparcia osób chorujących psychicznie w środowisku - znacznie zmniejsza częstotliwość hospitalizacji uczestników i wpływa na poprawę ich funkcjonowania społecznego. Poziom zatrudnienia jest jednym z istotnych czynników decydujących o jakości usług świadczonych w ŚDS.

Zmiana wskaźnika zatrudnienia spowoduje rażące obniżenie jakości świadczonych usług:

§ nastąpi zwiększenie liczebności uczestników na poszczególnych zajęciach w grupach, czego konsekwencją będzie zmniejszenie efektywności udzielanego wsparcia;

§ uniemożliwi prowadzenie pracy indywidualnej, o której mowa w §17 *Rozporządzenia*, a która w przypadku uczestników domu typu A ma zasadnicze znaczenie dla pracy terapeutycznej, ukierunkowanej na powrót uczestnika do życia społecznego;

§ stwarza zagrożenie wystąpienia poważnych nieprawidłowości organizacyjnych w sytuacji nałożenia się nieprzewidywalnych nieobecności pracowników z powodu choroby na inne nieobecności, np. z powodu urlopu (kwestia organizacji zajęć dla uczestników i zapewnienia im bezpieczeństwa podczas pobytu w ŚDS).

Zapewnienie nie mniej niż 1 etatu na 7 uczestników w domu typu A jest niezbędnym warunkiem prowadzenia skutecznej i efektywnej działalności domu.

Pozostałe kwestie wymagające zmian,

nieujęte w projekcie Rozporządzenia MPiPS zmieniającego rozporządzenie w sprawie środowiskowych domów samopomocy

Zmiana brzmienia § 7 ust. 8

Proponuje się następujące brzmienie:

Okres, na jaki osoba została skierowana do domu, może być skrócony, w szczególności w sytuacji braku postępów w realizacji indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego na skutek pogorszenia stanu zdrowia uczestnika, uniemożliwiającego czynny udział w prowadzonych treningach. Przedłużenie okresu może nastąpić w szczególności w sytuacji, o której mowa w § 13 ust. 3, a okresowo nie ma możliwości skierowania osoby do warsztatu terapii zajęciowej albo możliwości zatrudnienia, w tym w warunkach pracy chronionej na przystosowanym stanowisku pracy.

Uzasadnienie:

Zgodnie z zapisami art. 51a ust. 1 Ustawy o pomocy społecznej środowiskowy dom samopomocy jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które /.../

wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności **w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej**. Ustęp 2 w/w artykułu stanowi: „Środowiskowy dom samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych **treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym**”. Praca z uczestnikiem ŚDS - zgodnie z zapisami Rozporządzenia - odbywa się w oparciu o indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego. Prawodawca zakłada więc, że uczestnik ŚDS jest osobą zdolną do czynnego udziału w procesie świadczenia usług, a więc uczestnictwa w treningach. W sytuacji, gdy zdolność tę traci ze względów zdrowotnych i wymaga wzmożonej opieki, zasadne jest jak najpilniejsze zapewnienie mu adekwatnej formy wsparcia. Okresowy brak możliwości skierowania tej osoby do innego ośrodka wsparcia lub domu pomocy społecznej nie powinien stanowić podstawy do przedłużenia okresu pobytu w ŚDS - w systemie pomocy społecznej przewidziano również inne formy wsparcia, np. usługi opiekuńcze, rodzinny dom pomocy czy mieszkanie chronione.

Zmiana brzmienia § 11

Proponuje się wykreślenie ustępu 2.

Uzasadnienie:

Prawodawca określił zakres tematyczny (obszar) przeszkolenia i doświadczenia, nie dookreślając niezbędnego wymiaru, choć użyte sformułowanie („przeszkolenie”) sugeruje niewielki wymiar. Stawianie wymogu udokumentowania spełnienia tego warunku wydaje się więc bezzasadne w odniesieniu do zatrudnianych specjalistów, którzy z racji posiadania kwalifikacji zawodowych określonych *Rozporządzeniem* (§10), posiadają również niezbędną wiedzę w tym zakresie.

Zmiana brzmienia § 18

Proponuje się zmianę brzmienia zapisu: „Standard usług w domu uważa się za spełniony, jeżeli obiekt, w którym usługi są świadczone, spełnia następujące warunki: /.../”

na następujący:

„Standard obiektu, w którym świadczone są usługi, uważa się za spełniony, jeżeli obiekt spełnia następujące warunki: /.../”

Uzasadnienie:

Zgodnie z obecnym brzmieniem w/w artykułu spełnienie standardu usług w ŚDS ograniczono jedynie do spełnienia wymogów dotyczących obiektu i jego wyposażenia. Nie jest to więc „standard usług w domu”, a standard obiektu, w którym funkcjonuje ŚDS.

Zmiana brzmienia § 23

Proponuje się wykreślenie całego zapisu i wprowadzenie zapisu o obowiązku stałego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji zawodowych przez pracowników.

Uzasadnienie:

Zapewnienie realizacji w ŚDS różnorodnych usług, o których mowa w §14 *Rozporządzenia*, wymaga zatrudnienia pracowników o różnych specjalnościach. Zgłaszane przez nich potrzeby szkoleniowe w dużej mierze są indywidualne - odnoszą się do specyfiki wykonywanych czynności zawodowych i służą podnoszeniu kompetencji zawodowych. Mając na względzie jak najwyższą jakość usług, zasadne jest więc wprowadzenie obowiązku stałego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji zawodowych przez pracowników, jednakże bez narzucania konieczności organizowania przez kierownika domu zajęć i szkolenia z określoną częstotliwością.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na następujące niedoprecyzowania i niespójności w zapisach *Rozporządzenia*:

§ niejasność dotycząca wskazanych w §23 form realizacji kształcenia - różnica między zajęciami a szkoleniem,

§ zapisy § 6 ust. 1 nie przewidują możliwości przeprowadzania zajęć / szkolenia w godzinach działania domu (a więc i w godzinach pracy pracowników), choć ich organizatorem jest kierownik domu (§23).

§2

Wykonanie uchwały poprzez przesłania jej do Ministra Pracy i Polityki Społecznej powierza się Przewodniczącemu Rady.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Jacek Sutryk

Przewodniczący Rady Pomocy Społecznej VII kadencji



NACZELNA IZBA PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Polityki i Legislacji

Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych

Data wpływu: 2014 -10- 09 -207-

f. m. E. Seredyu

8027-11 egz

NIPiP-NRPIP-DM.0025.324.2014

Warszawa, 2 października 2014 r.

KANCELARIA OGÓLNA,
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
00-813 Warszawa, ul. Nowogrodzka 1/3/6
Data wpływu: 06 -10- 2014 -159-
Nr pisma: 88627

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
SEKRETARIAT PODSEKRETAZA STANU
ELŻBIETY SEREDYU
Data wpływu: 2014 -10- 09 -177-
L. dz.: 2285/14

Pani
Małgorzata Marcińska
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej

z kopią 2 kapelejan

Se-P. Dyrektor
Krytyka Wyrwicka
8.10.2014.

Stanowisko Pani Małgorzaty

W nawiązaniu do pisma otrzymanego w dniu 8 września 2014 roku (znak: DPS-V-0210-7(5)-6946-MZ/14) dotyczącego zgłaszania uwag do projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie środowiskowych domów pomocy, uprzejmie informuję, iż Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych zgłasza następujące uwagi do ww. projektu.

Wnosimy o utrzymanie w dotychczasowym brzmieniu w § 12 ust. 1: „wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego wynosi nie mniej niż 1 etat na 7 uczestników w domu typu A”.

Zwiększenie liczby uczestników określone w projekcie w § 12 ust. 1 obniży znacznie poziom bezpieczeństwa uczestników, a tym samym nie polepszy jakości opieki nad ww. grupą uczestników.

2 pomieszczenia

Prezes NRPIP

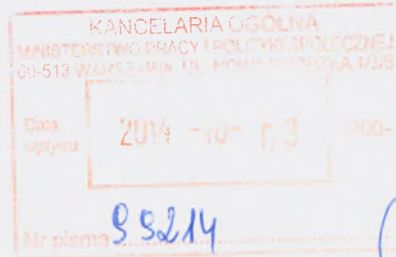
dr n. med. Grażyna Rogala-Pawelczyk

SEKRETARIAT
Podsekretarza Stanu
Małgorzaty Marcińskiej 1460
L.dz.:
Data: 2014 -10- 06 -187-

Stowarzyszenie Samorządowych
Ośrodków Pomocy Społecznej



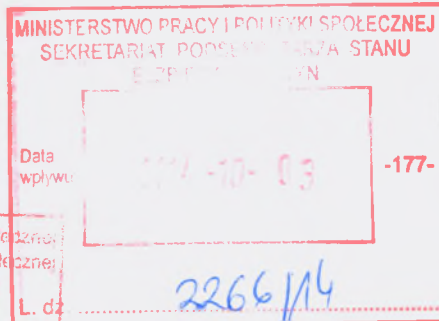
Adres biura:
Ul .Cześnikowska 18
60-330 Poznań
www.ssopsforum.pl



Sz. P. Dyrektor
Knyśtyne Wymwice

06.10.2014 B3

(10) MPA

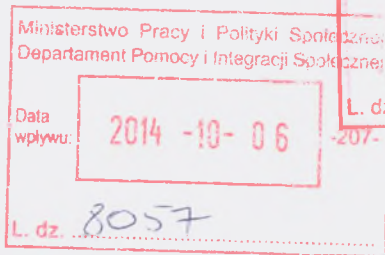


Poznań, 1 października 2014 roku

Pani
Elżbieta Sere dyn

Podsekretarz Stanu

Ministerstwo
Pracy i Polityki Społecznej



Sprawa DPS-V-0210-7(5)-6946-MZ/14

Szanowna Pani Minister,

Stowarzyszenie Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej „FORUM” przesyła w załączeniu stanowisko dot. projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Z poważaniem

Przewodnicząca
STOWARZYSZENIA SAMORZĄDOWYCH
OŚRODKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ
„FORUM”
Isabella Synoradzka
Isabella Synoradzka



Adres biura:
Ul .Cześnikowska 18
60-330 Poznań
www.ssopsforum.pl
roku

Poznań, dnia 01 października 2014

**Stanowisko Stowarzyszenia Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej
„FORUM”
dot. Projektu Rozporządzenia Zmieniającego Rozporządzenie Ministra Pracy
i Polityki Społecznej w Sprawie Środowiskowych Domów Samopomocy.**

- odnośnie zmian § 2 tj. proponowanego zapisu nowego pkt 4a Rozporządzenia dotyczącego wprowadzenia definicji pojęcia stażu zawodowego, uznajemy za wskazane i celowe umożliwienie podjęcia pracy w środowiskowych domach samopomocy osobom, które posiadają wysokie umiejętności i kwalifikacje w oparciu o doświadczenie zdobyte nie tylko w formie pracy na umowę o pracę, ale także w oparciu o świadczenie usług na rzecz i w bezpośrednim kontakcie z osobami psychicznie chorymi, w oparciu o umowy cywilno - prawne i staże realizowane w oparciu o przepisy ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Wnosimy o rozszerzenie proponowanego zapisu art. 4a w pkt b) i dopuszczenie także doświadczenia zdobytego w oparciu o realizację zadań na rzecz i w kontakcie z osobami psychicznie chorymi, w oparciu o umowy o świadczenie usług wolontariackich, na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. Z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.). Absolwenci szkół policealnych i wyższych często i aktywnie angażują się wolontarystycznie, zdobywając ważne doświadczenia zawodowe, jednocześnie jednak mają problemy z podjęciem zatrudnienia lub realizacją usług w oparciu o umowę zlecenie, umowę o dzieło, czy staż zawodowy z RUP, szczególnie, że liczba podmiotów, w których kandydat do pracy w ŚDS mógłby uzyskać wymagany staż pracy jest lokalnie ograniczona.

- odnośnie proponowanej zmiany w § 7- nie wnosimy uwag

- odnośnie zmiany § 12 w ust 1 pkt 1- zawierającego propozycje zmiany wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco- aktywizującego z 7 uczestników środowiskowych domów typu A (a nie z 8, jak mylnie wskazano w uzasadnieniu projektu)- proponowaną zmianę opiniujemy negatywnie.

W uzasadnieniu projektu wskazano, że powodem wprowadzenia zmiany są, zgłaszane przez organy prowadzące środowiskowe domy samopomocy, problemy ze spełnieniem tego wskaźnika. W naszej ocenie problemy te wynikają przede

wszystkim z niewystarczającej wysokości dotacji budżetu państwa na realizację tego zleconego zadania. Zatem w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu usług świadczonych w ŚDS należy zachować dotychczasowy wskaźnik zatrudnienia i zabezpieczyć odpowiednie (zwiększone) środki finansowe na jego realizację.

Należy także zauważyć, że funkcjonowanie ŚDS jako samodzielnych jednostek organizacyjnych powoduje konieczność zatrudnienia obsługi administracyjnej, prawnej, księgowej, informatycznej, z zakresu zamówień publicznych itd., co przy niewystarczających środkach finansowych w wielu przypadkach spowodowało i dalej powoduje ograniczenie zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego.

W naszej ocenie proponowana zmiana spowoduje, że środowiskowe domy samopomocy będą dysponowały bazą lokalową spełniającą wysokie standardy określone w *Rozporządzeniu* Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010r w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. z 2010 nr 238 poz. 1586)), natomiast poprzez ograniczenie kadry merytorycznej zostanie obniżony poziom świadczonych usług :

- nastąpi zwiększenie liczebności uczestników na poszczególnych zajęciach w grupach, czego konsekwencją będzie zmniejszenie efektywności udzielanego wsparcia;
- niemożliwe będzie prowadzenie pracy indywidualnej, o której mowa w §17 *Rozporządzenia*, a która w przypadku uczestników domu typu A ma zasadnicze znaczenie dla pracy terapeutycznej, ukierunkowanej na powrót uczestnika do życia społecznego.

Propozycja zmniejszenia wskaźnika zatrudnienia w zespole wspierająco – aktywizującym zagraża realizacji głównych celów funkcjonowania Środowiskowych Domów Samopomocy.

- odnośnie proponowanej zmiany w § 26- nie wnosimy uwag

Ponadto proponujemy wprowadzenie następujących zmian w rozporządzeniu w sprawie środowiskowych domów samopomocy, nie przewidzianych w opiniowanym projekcie zmian.

- odnośnie § 11- proponujemy wykreślenie ustępu 2.

Prawodawca określił zakres tematyczny (obszar) przeszkolenia i doświadczenia, nie określając jednak jego niezbędnego wymiaru, choć użyte sformułowanie („przeszkolenie”) sugeruje niewielki wymiar. Jednocześnie zaś prawodawca postawił wysokie wymagania, co do wiedzy i doświadczenia osób pracujących w zespołach aktywizująco- wspierających ŚDS-ów (§ 10 i 11 *Rozporządzenia*). Wobec powyższego, stawianie w odniesieniu do zatrudnionych specjalistów, spełniających wymogi kwalifikacyjne dotyczące wykształcenia i doświadczenia wymogu udokumentowania „przeszkolenia” ,wydaje się bezzasadne

- odnośnie § 18- proponujemy zmianę jego brzmienia

Proponujemy zmianę brzmienia zapisu: „Standard usług w domu uważa się za spełniony, jeżeli obiekt, w którym usługi są świadczone, spełnia następujące warunki: /.../”

na następujący:

„Standard obiektu, w którym świadczone są usługi, uważa się za spełniony, jeżeli obiekt spełnia następujące warunki: /.../”

Zgodnie z obecnym brzmieniem w/w artykułu spełnienie standardu usług w ŚDS ograniczono jedynie do spełnienia wymogów dotyczących obiektu i jego wyposażenia. Nie jest to więc „standard usług w domu”, a standard obiektu, w którym funkcjonuje ŚDS.

- odnośnie § 23 - proponujemy zmianę jego brzmienia

Proponujemy wykreślenie całego zapisu i wprowadzenie zapisu o obowiązku stałego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji zawodowych przez pracowników.

Zapewnienie realizacji w ŚDS różnorodnych usług, o których mowa w §14 *Rozporządzenia*, wymaga zatrudnienia pracowników o różnych specjalnościach. Zgłaszane przez nich potrzeby szkoleniowe w dużej mierze są indywidualne - odnoszą się do specyfiki wykonywanych czynności zawodowych i służą podnoszeniu kompetencji zawodowych. Mając na względzie jak najwyższą jakość usług, zasadne jest więc wprowadzenie obowiązku stałego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji zawodowych przez pracowników, jednakże bez narzucania konieczności organizowania przez kierownika domu zajęć i szkolenia z określoną częstotliwością. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na następujące niedoprecyzowania i niespójności w zapisach *Rozporządzenia*:

- niejasność dotycząca wskazanych w §23 form realizacji kształcenia - różnica między zajęciami a szkoleniem,
- zapisy § 6 ust. 1 nie przewidują możliwości przeprowadzania zajęć / szkolenia w godzinach działania domu (a więc i w godzinach pracy pracowników), choć ich organizatorem jest kierownik domu (§23).

Przewodnicząca
STOWARZYSZENIA SAMORZĄDOWYCH
OSRODKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ
FORUM
Izabela Synoradzka
Izabela Synoradzka



POLSKIE
STOWARZYSZENIE
NA RZECZ OSÓB
Z UPOŚLEDZENIEM
UMYSŁOWYM

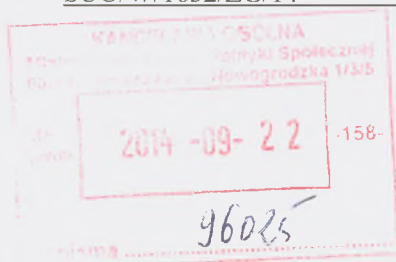
ZARZĄD GŁÓWNY

02-639 Warszawa
ul. Głogowa 2b
tel. +22 848 82 60, 646 03 14
fax +22 848 61 62
e-mail: zg@psouu.org.pl
www.psouu.org.pl

NIP: 521-10-91-628

ORGANIZACJA SAMOPOMOCOWA
POŻARZĄDOWA I NIEDOCHÓDOWA

Konto:
Bank PKO SA w Warszawie
32 1240 5992 1111 0000 4773 3990

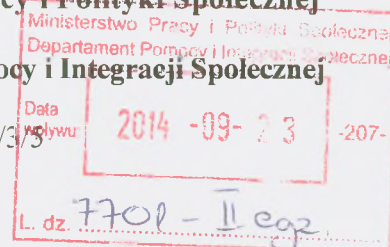


Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Departament Pomocy i Integracji Społecznej

ul. Nowogrodzka 1/3/5

00-513 Warszawa



dotyczy: uwag do projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie
Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie środowiskowych
domów samopomocy

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w odpowiedzi na przesłany projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie środowiskowych domów samopomocy informuje, że pozytywnie ocenia propozycję wydłużenia terminu dostosowania domów do nowych standardów, a także wprowadzenie definicji stażu pracy. Jest ona odpowiedzią na postulaty zgłaszane od długiego czasu przez organizacje prowadzące środowiskowe domy samopomocy (ŚDS).

PSOUU prowadzi w całej Polsce 35 ŚDS w których z terapii i rehabilitacji korzysta ponad 1200 osób z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężonymi niepełnosprawnościami. Nasze wieloletnie doświadczenie wskazuje, że zakres proponowanych zmian jest zbyt wąski i nie obejmuje szeregu zagadnień, które przy okazji nowelizacji rozporządzenia powinny zostać uregulowane. Dlatego wnosimy o uwzględnienie poniższych propozycji i uwag:

I. Polska ratyfikowała Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, której zapisy gwarantują, że państwo podejmie skuteczne i odpowiednie środki, w celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym uzyskania i utrzymania możliwie największej niezależności, pełnych zdolności fizycznych, intelektualnych, społecznych i zawodowych oraz pełnej integracji i udziału we wszystkich aspektach życia społeczeństwa. Państwo powinno zorganizować, wzmocnić i rozwinąć usługi i programy w zakresie wszechstronnej rehabilitacji, w szczególności w obszarze zdrowia, zatrudnienia, edukacji i usług socjalnych.



Zgodnie z obowiązującym prawem, w Polsce prowadzenie środowiskowych domów samopomocy jest zadaniem z zakresu administracji rządowej, zlecanym samorządom i organizacjom pozarządowym.

ŚDS są jedynymi ośrodkami wsparcia, które zapewniają osobom z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężonymi niepełnosprawnościami wsparcie w codziennym życiu i rehabilitację społeczną. Obecnie miesięczna stawka na jednego uczestnika zajęć w ŚDS waha się od 950 zł do 1300 zł, w zależności od województwa, czyli uznania danego wojewody. W związku z rosnącymi kosztami utrzymania, koniecznością zapewnienia wysokich standardów i realizacji wielu zadań, do których zobowiązane są ŚDS, nie zapewnia to nawet w minimalnym stopniu środków na ich wykonywanie. Dodatkowo, w ramach tych środków powinien być zapewniony pobyt całodobowy w sytuacjach kryzysowych, które w rodzinach obciążonych niepełnosprawnością zdarzają się często.

Wysokość dotacji powinna być ustalona na poziomie centralnym i powiązana z waloryzowanym wskaźnikiem, np. 90% płacy minimalnej, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności i rzeczywistych potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin. Dotacja powinna uwzględniać specyfikę placówki i różnorodnych potrzeb uczestników zajęć (osoby z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężonymi schorzeniami, osoby z autyzmem, osoby z chorobą psychiczną). Każda niepełnosprawność ma swoją specyfikę i należy to brać pod uwagę przy kalkulacji kosztów.

W placówkach prowadzonych przez nasze Stowarzyszenie w większości przebywają osoby głęboko wielorako niepełnosprawne, ze sprzężonymi niepełnosprawnościami i chorobami, które na ogół oprócz terapii potrzebują opieki i pielęgnacji, dlatego też osoby takie wymagają większego wsparcia, a co za tym idzie większej dotacji. Poza tym, przebywają w nich często osoby w starszym wieku, którymi dotychczas zajmowali się rodzice, którzy sami aktualnie są w takim wieku, że nie mogą sprawować opieki lub sprawują ją w ograniczonym zakresie.

Alternatywą w takich sytuacjach jest pobyt w DPS, gdzie koszty wynoszą ponad 3000 zł miesięcznie, a więc dla Państwa rozwój sieci ŚDS ze względów finansowych powinien być bardziej opłacalny.



II. Korekty wymaga także sposób zatrudniania pracowników w środowiskowych domach samopomocy. Obecnie rozporządzenie, inaczej niż rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r., kompetencje zatrudniania pracowników przyznaje kierownikowi domu i w naszej ocenie nie wyczerpuje to wszystkich możliwości. Organizacje pozarządowe prowadzące środowiskowe domy samopomocy, a także inne placówki, pełnią funkcję pracodawcy w stosunku do wszystkich pracowników zatrudnionych w swoich strukturach. Każda placówka posiada kierownika, który jest bezpośrednim przełożonym pracowników w niej zatrudnionych. Jest on odpowiedzialny za właściwy dobór kadry i wnioskuje do organu prowadzącego o zatrudnienie pracowników placówki. Podkreślić należy, że powyższy sposób zatrudniania dotyczy wszystkich placówek wsparcia prowadzonych przez organizacje pozarządowe. Jako przykład można podać zapisy § 13 ust. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie warsztatów terapii zajęciowej z dnia 25 marca 2004 r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 63, poz. 587): „Pracowników warsztatu zatrudnia jednostka prowadząca warsztat”.

W związku z powyższym, Stowarzyszenie proponuje wprowadzenie zmian w § 10 ust. 1 i 3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy na:

„1. Pracownikami domu, zatrudnianymi odpowiednio do potrzeb, są osoby posiadające następujące kwalifikacje zawodowe:

- 1) psychologa;*
- 2) pedagoga;*
- 3) pracownika socjalnego;*
- 4) instruktora terapii zajęciowej;*
- 5) asystenta osoby niepełnosprawnej;*
- 6) inne specjalistyczne, które będą odpowiadały rodzajowi i zakresowi usług świadczonych w domu.*

.....

3. Pracowników domu zatrudnia jednostka prowadząca dom. Jednostka prowadząca może zatrudniać innych pracowników, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania domu.”



III. Celowym wydaje się ponadto:

- 1) **Wykreślenie w § 4 ust.2 rozporządzenia, w pierwszym zdaniu, wyrazów „w uzgodnieniu z wojewodą”**. Nie znajdujemy uzasadnienia dla potrzeby uzgadniania z wojewodą programu działalności placówki i planu jej pracy. Stanowi to nadmierną ingerencję ze strony władzy publicznej w działalność prowadzoną w placówce. Ponadto, wojewoda bez znajomości indywidualnych planów wspierająco-aktywizujących oraz możliwości psychofizycznych uczestników zajęć, nie jest w stanie wprowadzić ewentualnych zmian merytorycznych.
- 2) **Dopisanie w § 24 ust.3 pkt 1 lit a rozporządzenia punktu o treści „decyzja kierująca do udziału w zajęciach ŚDS wraz z wywiadem środowiskowym i zaświadczeniami lekarskimi”**. Zgodnie z dotychczasowym zapisem, organy kierujące uczestników do ŚDS przesyłają wyłącznie decyzję kierującą. Tymczasem dane zawarte w wywiadzie środowiskowym oraz zaświadczenia lekarskie zawierają bardzo istotne informacje o uczestniku, które w znacznym stopniu wpływają na diagnozę funkcjonalną oraz opracowanie indywidualnego planu wspierająco-aktywizującego.
- 3) **Pozostawienie § 12 ust.1 pkt.1 w dotychczasowym brzmieniu**, ponieważ zmiana wskaźnika zatrudnienia w domu typu A w ten sposób, by na 1 pracownika przypadało 10 uczestników, spowoduje pogorszenie standardów oraz warunków pracy, a przede wszystkim obniży poziom udzielanego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami. Prowadzenie zajęć terapeutycznych w 10. osobowej grupie jest trudne i mało efektywne. Spowoduje, że zajęcia terapeutyczne zostaną ograniczone do zwykłego nadzoru nad tak liczną grupą, a realizacja założeń indywidualnych planów wspierająco-aktywizujących będzie niska i nieefektywna, pozbawiona możliwości indywidualnej pracy z uczestnikiem zajęć.

Strona | 4

Wyrażam nadzieję, że proponowane powyżej przez nasze Stowarzyszenie zmiany zostaną uwzględnione i przyczynią się do podniesienia poziomu jakości usług świadczonych w środowiskowych domach samopomocy osobom najbardziej potrzebującym.

Z poważaniem

Prezes Zarządu Głównego

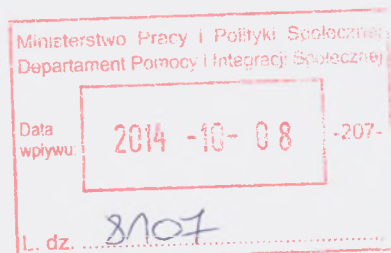
Joanna Janocha
Joanna Janocha





Komisja Krajowa
80-855 Gdańsk, ul. Wały Piastowskie 24
tel. 58/ 308-4480, fax /58 308-4219
sekprez@solidarnosc.org.pl

Bielsko-Biała, 7 października 2014 r.



Szanowny Pan

Władysław Kosiniak-Kamysz

Minister Pracy i Polityki Społecznej

Przewodniczący

Trójstronnej Komisji do Spraw

Społeczno-Gospodarczych

W załączeniu przesyłam decyzję Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” nr 252/2014 ws. opinii o projekcie MPiPS zmieniającego rozporządzenie MPiPS ws. środowiskowych domów samopomocy, przyjętą na posiedzeniu 6 października 2014 r., z prośbą o zapoznanie się z jej treścią i uwzględnienie podczas dalszych prac nad projektem.

Z poważaniem

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek

Decyzja
Prezydium KK
nr 252/2014

ws. opinii o projekcie rozporządzenia MPiPS zmieniającego rozporządzenie MPiPS
ws. środowiskowych domów samopomocy

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” zgłasza następujące uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej zmieniającego rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej ws. środowiskowych domów samopomocy.

1. Tworzenie i prowadzenie środowiskowych domów samopomocy jest zadaniem z zakresu administracji rządowej, **finansowanym z budżetu państwa** i realizowanym przez gminę lub powiat. Nie do zaakceptowania jest więc, przez NSZZ „Solidarność” stwierdzenie, że „celem proponowanych zmian jest przede wszystkim, pomoc organom prowadzącym środowiskowe domy samopomocy przez przesunięcie terminu dostosowania do obowiązującego standardu (...)”. Podkreślić należy, że placówki te spełniają bardzo istotną rolę, ponieważ pozwalają na pozostanie osób z zaburzeniami psychicznymi w ich miejscu zamieszkania oraz środowisku społecznym, w którym funkcjonują, dzięki czemu nie są izolowane. Ponadto obniża to zasadniczo koszty opieki, terapii i rehabilitacji w stosunku do placówek stacjonarnych, czy też całodobowych. Wydłużenie (o 4 lata) terminu dochodzenia do standardów, nie zmienia faktu, że środowiskowe domy samopomocy, są placówkami niedofinansowanymi, co jest głównym powodem ich trudności w osiągnięciu przez nie wymaganych standardów.
2. NSZZ „Solidarność” negatywnie ocenia obniżenie wskaźnika zatrudnienia pracowników do wymiaru jednego etatu na 10 uczestników, zamiast dotychczasowych 7 (określonego w § 12 ust. 1 pkt 1). Lepsze warunki do terapii oraz wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi oraz osób z niepełnosprawnością intelektualną uzyskuje się poprzez podwyższenie wskaźnika zatrudnienia względem liczby uczestników. Pozwala to w sposób pełny i bardziej intensywny prowadzić terapię oraz działania wspierające. Ponadto liczba pełnoetatowych terapeutów, ma znaczenie w zakresie wsparcia oraz terapii uczestników, ze względu na stały całodzienny kontakt z podopiecznymi, który zarówno daje możliwość intensywnej pracy terapeutycznej, jak również wprowadza element większego poczucia

bezpieczeństwa. Uczestnicy, którzy w ciągu dnia oraz pracowniczego tygodnia mają ciągły kontakt z terapeutami we wszystkich godzinach pracy placówki, wykazują więcej psychicznej stabilizacji. Zapewnia to większe poczucie bezpieczeństwa, jak również, większą intensywność w zakresie procesu terapeutycznego oraz wsparcia.

Zmniejszenie wskaźnika zatrudnienia wpłynie niekorzystnie na jakość prowadzonych działań.

Bielsko-Biała, 6 października 2014 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”
Ewa Zydorek
Ewa Zydorek



Ośrodek Wsparcia
Środowiskowy Dom Samopomocy
Oddział Dzienny Psychiatryczny
Zespół Leczenia Środowiskowego
Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze
dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi

L. Dz. 120/2014

Lublin, 24.09.2014 r.

LUBELSKIE STOWARZYSZENIE
OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
20-213 Lublin, ul. Gospodarcza 32
tel. 81 748 52 00
NIP 946-18-20-616 REGON 430042570

ANCELARIA OSÓLNA
Lubelskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego
ul. Nowogrodzka 1/3/5
Data wpływu: 2014-09-29 -158-

97778
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Pomocy i Integracji Społecznej
Data wpływu: 2014-09-29 -307
L. dz. 7887

Minister Pracy i Polityki Społecznej

W odpowiedzi na pismo DPS-V-0210-7(5)-6946-MZ/14 z dn. 29.08.2014 r. w imieniu Zarządu Lubelskiego Stowarzyszenia Ochrony Zdrowia Psychicznego przekazuję uwagi do projektu *rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie środowiskowych domów samopomocy*.

Wątpliwości budzi propozycja zmiany 12 ust.1 pkt. 1 odnosząca się do obniżenia wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego w środowiskowych domach samopomocy typu A (dla osób przewlekle psychicznie chorych). Zmiana ta spowoduje zmniejszenie zatrudnienia personelu specjalistycznego, co wydaje się niekorzystne ze względu na specyfikę pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi, w tym szczególne znaczenie indywidualizowanego kontaktu terapeutycznego. Zmiana ta wydaje się mieć negatywne konsekwencje zwłaszcza w przypadku małych ŚDS (do 20 Uczestników), gdzie zmiana wskaźnika zatrudnienia ograniczy poważnie możliwość oddziaływań indywidualnych.

Korzystniejszym rozwiązaniem w zakresie zatrudnienia byłaby zmiana sposobu finansowania ŚDS poprzez przyjęcie finansowania ujednoliconego dla kraju w oparciu o kwotę płacy minimalnej, z bieżącym uwzględnieniem rewaloryzacji najniższej krajowej, na poziomie 75 - 80% rzeczony kwoty i utrzymanie jej obowiązywania na czas zawierania umów na realizację zadań zleconych dotyczących prowadzenia ośrodka wsparcia w formie środowiskowego domu samopomocy. Pozytywnym następstwem zmiany byłby wzrost stabilizacja budżetu ŚDS, zwłaszcza funkcjonujących w oparciu o konkursy ofert, w tym na stabilizację zatrudnienia specjalistów oraz racjonalne planowanie pozostałych wydatków bieżących.



Lubelskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego

ul. Gospodarcza 32 20-213 Lublin tel.: 81 746 52 00 e-mail: poczta@lsozp.org

NIP 946-18-20-616 REGON 430042570 KRS 0000035375

Bank PeKaO S.A. III O/Lublin 29 1240 2382 1111 0000 3923 1550

Dodatkowo, proponowana zmiana wprowadzi dysproporcję w zakresie zatrudniania w poszczególnych typach domów.

Tym samym, zasadne wydaje się utrzymanie wskaźników zatrudnienia na dotychczasowym poziomie i pozostawienie uregulowań prawnych w obowiązującej treści.

Nie wnosi się uwag do pozostałych propozycji zmian.

Z poważaniem

WICEPREZES ZARZĄDU

Elżbieta Wąsala
mgr Elżbieta Wąsala